

Prehistorie en oudheid

In de eerste stedelijke gemeenschappen werd het spijkerschrift ontwikkeld dat op kleitabletten werd geschreven. Verreweg het grootste deel van deze kleitabletten bevatte administratieve aantekeningen.

1p 2 Geef hiervoor een verklaring.

Perikles (495-429 v. Chr.) was een belangrijk staatsman in de Atheense stadstaat. Hij stond bekend om zijn welsprekendheid en zijn democratische ideeën.

Stel: je doet onderzoek naar de ideeën van Perikles en je vindt deze twee bronnen:

- 1 Het pamflet *Over Themistokles, Thukydides en Perikles*, geschreven door Stesimbrotus van Thasos (470-420 v. Chr.). Hierin werd Perikles ervan beschuldigd een affaire te hebben met zijn schoondochter. Tijdgenoten van Stesimbrotus noemen hem een roddelaar.
- 2 Het boek *Parallele Levens*, geschreven door Plutarchus (46-120) waarin een biografie van Perikles is opgenomen. In dit boek worden de levens beschreven van beroemde Griekse en Romeinse personen. Plutarchus raadpleegde oude geschriften en inscripties die later verloren zijn gegaan.

4p 3 Geef telkens een argument voor en een argument tegen de betrouwbaarheid van elke bron voor je onderzoek.

Gebruik bron 1.

In deze bron wordt het opnemen van Gallische stamhoofden in de Romeinse Senaat aan de orde gesteld.

- 3p 4 Toon aan dat:
- het opnemen van de Gallische stamhoofden in de Senaat een teken van romanisering van Gallië is en
 - de keizer een **politiek** en een **economisch** motief had voor zijn standpunt in deze kwestie.

Prehistorie en oudheid

bron 1

In 48 moet de Senaat (het hoogste bestuursorgaan) van Rome aangevuld worden met nieuwe leden. Een aantal Galliërs, stamhoofden die al sinds lang het Romeinse burgerschap bezitten, doet het verzoek te worden opgenomen in de Senaat. De Romeinse historicus Tacitus schrijft hierover:

Er werd veel over dit onderwerp gedebatteerd en tegenstanders bekritiseerden het voorstel in felle bewoordingen ten overstaan van keizer Claudius. "Italië is niet zo zwak", beweerden zij, "dat het niet in staat is de hoofdstad te voorzien van een Senaat. Op iedere plek zal het krioelen van deze rijkaards, waarvan de voorvaders aan het hoofd van vijandige stammen onze legers te vuur en te zwaard bevochten, en de goddelijke Julius Caesar in Alesia (in Gallië) het hoofd boden."

Deze en andere argumenten overtuigden de keizer niet. Hij kwam onmiddellijk met een antwoord: "Onze stichter Romulus was zo wijs dat hij soms op een en dezelfde dag volkeren bevocht en ze daarna als medeburgers verwelkomde. In zijn geheel, als we al onze oorlogen overzien, duurde een oorlog nooit korter dan die tegen de Galliërs. Daarna waren ze onafgebroken trouw en handhaafden de vrede. Nu zij met ons door manieren, opvoeding en huwelijken zijn verbonden, laat hen ons ook hun goud en rijkdom brengen in plaats van er alleen zelf van te profiteren."

De toespraak van de keizer werd gevolgd door een decreet van de Senaat, en de Aedui (een Gallische stam) waren de eerste Galliërs die het recht verwierven senator te worden in Rome.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.